

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, додаткова спеціалізація/спеціальність, освітня програма, ступінь вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів - 4	Галузь знань <u>01 Освіта / Педагогіка</u>	Обов'язкова	
Індивідуальне науково-дослідне завдання – проект	Спеціальність <u>012 Дошкільна освіта</u> Спеціалізація <u>Логопедія</u> Додаткова спеціальність <u>013 Початкова освіта</u> Освітня програма <u>Дошкільна освіта. Початкова освіта /</u> <u>Дошкільна освіта. Логопедія</u>	РІК ПІДГОТОВКИ	
		4-й	4-й
Загальна кількість годин - 120		СЕМЕСТР	
		7-й	7-й
Тижневих годин для денної форми навчання: <i>аудиторних -6</i> <i>самостійної роботи студента -8</i>	Ступінь вищої освіти <u>бакалавр</u>	ЛЕКЦІЇ	
		<i>20 годин</i>	<i>8 годин</i>
		ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ	
		<i>18 годин</i>	<i>8 годин</i>
		ЛАБОРАТОРНІ РОБОТИ	
		<i>10 годин</i>	<i>4 години</i>
		ІНДИВІДУАЛЬНІ ЗАНЯТТЯ	
		-	-
		САМОСТІЙНА РОБОТА	
<i>72 години</i>	<i>100 години</i>		
ВИД КОНТРОЛЮ: залік			

ПРИТМІТКА:

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи % становить:

для денної форми навчання –40 % /60 %;

для заочної форми навчання -17 % / 83 %

1. Мета, завдання, компетентності та програмні результати навчання

1.1. Мета: формування професійної компетентності майбутніх фахівців в галузі дошкільної освіти в контексті вивчення теоретичних та методичних основ музичного виховання дітей дошкільного віку та форм організації освітньої роботи в умовах суспільного дошкільного виховання та сім'ї.

1.2. Завдання:

- розкриття перспектив використання потенціалу музичного мистецтва для гуманізації педагогічного процесу, інтелектуального, морального, естетичного розвитку особистості, зміцнення здоров'я дітей;
- систематизація знань студентів про музичне виховання дітей дошкільного віку;
- окреслення змісту інформації про музичне мистецтво, доступного розумінню дітей дошкільного віку, що відповідає їхнім потребам та інтересам;

- оволодіння студентами методами музичного виховання дітей дошкільного віку;
- навчання студентів умінню доцільно використовувати форми організації співпраці дорослого і дитини в процесі пізнання музичного мистецтва;
- формування і розвиток патріотичних почуттів та національної самосвідомості студентів на основі почуття любові до музичного мистецтва на засадах інтеграції національних, європейських і світових культурних цінностей та досягнень у галузі мистецької освіти;
- збагачення естетичних вражень майбутніх педагогів та формування системи мистецьких цінностей.

1.3. Компетентності (за освітньою програмою)

1.3.1. Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК 3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК 4. Здатність до продуктивного (абстрактного, образного, дискурсивного, креативного) мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 5. Здатність до самостійного пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 6. Здатність до оволодіння сучасними знаннями та застосування їх у практичних ситуаціях.

ЗК 7. Здатність до управління якістю роботи, що виконується, до планування, складання прогнозів і передбачення наслідків своїх дій.

ЗК 8. Здатність приймати рішення і діяти відповідно до морально-етичних і правових норм.

ЗК 9. Здатність до співпраці і взаємодії в команді.

ЗК 10. Здатність до забезпечення безпеки діяльності власної та інших учасників освітнього процесу.

ЗК 11. Здатність до вільного користування засобами сучасних інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК 12. Здатність до проектної організації діяльності.

1.3.2. Фахові компетентності

ФК 1. Здатність до розвитку в дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку базових якостей особистості (довільність, самостійність, креативність, ініціативність, свобода поведінки, самосвідомість, самооцінка, самоповага).

ФК 2. Здатність до розвитку в дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку допитливості, пізнавальної мотивації, пізнавальних дій.

ФК 3. Здатність до розвитку в дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку перцептивних, мнемічних процесів, різних форм мислення та свідомості.

ФК 4. Здатність до формування в дітей раннього та дошкільного віку первинних уявлень про предметне, природне, соціальне довкілля, властивості і відношення предметів; розвитку самосвідомості (Я дитини і її місце в довкіллі).

ФК 5. Здатність до розвитку в дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку мовлення як засобу спілкування і взаємодії з однолітками і дорослими.

ФК 6. Здатність до навчання дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку суспільно визнаних морально-етичних норм і правил поведінки.

ФК 7. Здатність до національно-патріотичного виховання дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку (любов до Батьківщини, рідної мови, рідного міста, поваги до державних символів України).

ФК 8. Здатність до виховання у дітей інтересу і поваги до національних традицій, звичаїв, свят, обрядів, народних символів.

ФК 9. Здатність до формування у дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку навичок безпечної поведінки і діяльності в побуті, природі і довкіллі.

ФК 10. Здатність до формування у дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку навичок екологічно доцільної поведінки і діяльності у природі.

ФК 11. Здатність до формування у дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного віку естетичного ставлення до довкілля.

ФК 12. Здатність до формування в дітей елементарних уявлень про різні види мистецтва і засоби художньої виразності (слово, звуки, фарби тощо) та досвіду самостійної творчої діяльності.

ФК 14. Здатність до організації і керівництва ігровою (провідною), художньо-мовленнєвою і художньо-продуктивною (образотворча, музична, театральна) діяльністю дітей раннього та дошкільного віку.

ФК 17. Здатність забезпечувати розвиток, навчання і виховання дітей в умовах інклюзивного освітнього середовища.

ФК 18. Здатність до комунікативної взаємодії з дітьми, батьками, колегами, до попередження та протидії булінгу.

ФК 19. Здатність до самоосвіти, саморозвитку, професійного самовдосконалення протягом життя.

ФК 20. Здатність нести відповідальність за прийняття рішень у непередбачуваних умовах праці.

1.4. Програмні результати навчання (за освітньою програмою)

Знання:

ПРН 1. Розуміти і визначати соціально-культурні передумови дошкільної та початкової освіти (педагогічні умови, закономірності, принципи, мету, завдання, зміст, організаційні форми, методи і засоби).

ПРН 2. Розуміти, описувати і аналізувати явища з розвитку, навчання і виховання різних категорій дітей раннього і дошкільного віку з використанням базових психологічних і педагогічних понять і категорій.

ПРН 4. Розуміти і визначати особливості провідної – ігрової та інших видів діяльності дітей дошкільного віку, способи їх використання в розвитку, навчанні і вихованні дітей раннього та дошкільного віку.

Уміння:

ПРН 7. Критично використовувати світоглядні теорії та засвоєні теоретичні знання при розв'язанні професійних педагогічних завдань; аналізувати педагогічні системи минулого та творчо трансформувати їх потенціал у сучасний освітній простір закладу дошкільної та початкової освіти.

ПРН 8. Застосовувати сучасні методиками, в тому числі й інформаційні, для забезпечення якості освітнього процесу в закладах дошкільної освіти, загальної середньої освіти та сім'ї.

ПРН 9. Планувати освітній процес в закладах дошкільної та початкової освіти з урахуванням вікових і індивідуальних можливостей дітей, дітей з особливими потребами та складати прогнози щодо ефективності використаних технологій.

ПРН 10. Коригувати освітні програми, плани та методичні матеріали для конкретного освітнього контексту.

ПРН 11. Визначати завдання і зміст різних видів діяльності дітей раннього та дошкільного віку на основі Базового компонента дошкільної освіти, чинних освітніх програм дошкільної освіти та знань про культурно-історичний досвід українського народу, загальнолюдські культурні та етико-естетичні цінності.

ПРН 12. Володіти методиками і технологіями навчання і виховання дітей на основі визначених рівнів їхнього розвитку при визначенні зони актуального розвитку дітей та створенні зони найближчого розвитку.

ПРН 13. Володіти технологіями організації розвивального предметно-ігрового, природно-екологічного, пізнавального, мовленнєвого середовища в групах раннього та дошкільного віку.

ПРН 14. Володіти навичками збереження та зміцнення психофізичного і соціального здоров'я дітей.

ПРН 16. Застосовувати весь спектр психолого-педагогічних заходів, засобів і педагогічних впливів для реалізації завдань національного, духовного, фізичного, морального, розумового, правового, трудового, екологічного, економічного, гендерного, статевого, міжкультурного, естетичного виховання дітей; залучати фахівців суміжних галузей, батьків, громадських діячів та ін. для реалізації завдань всебічного розвитку дітей.

ПРН 17. Володіти технологіями дошкільної інклюзивної освіти; вміти складати індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами та організовувати групове й індивідуальне навчання і виховання дітей з особливими потребами.

ПРН 20. Забезпечувати безпечні умови життєдіяльності дітей раннього, дошкільного та молодшого шкільного.

Комунікація

ПРН 21. Здійснювати суб'єкт-суб'єктну взаємодію і розвивальне міжособистісне спілкування з дітьми та особистісно і соціально зорієнтоване спілкування з батьками; залучати батьків до організації освітнього процесу з дітьми раннього, дошкільного та молодшого шкільного в умовах закладів освіти.

ПРН 22. Дотримуватися етичних норм у процесі формування комунікаційної стратегії із суб'єктами взаємодії, застосовувати демократичні технології прийняття колективних рішень, враховуючи власні інтереси і потреби інших, у процесі використання ефективних стратегій спілкування залежно від ситуації.

Автономія і відповідальність

ПРН 24. Знаходити рішення у складних і непередбачуваних умовах, що потребують застосування нових підходів та прогнозування.

ПРН 25. Співвідносити рівень особистісного і професійного розвитку з сучасними потребами ринку праці та моделювати траєкторію особистісного самовдосконалення.

ПРН 26. Оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, екологічної, духовної, морально-естетичної, педагогічної цінності; встановлювати зв'язок між педагогічними впливами та досягнутими дітьми результатами.

2. Програма навчальної дисципліни

РОЗДІЛ 1. Психолого-педагогічні основи музичного виховання дошкільників.

ТЕМА 1. Роль музики у вихованні особистості.

Виховна роль музичного мистецтва. Емоційний, фізіологічний і психологічний вплив музики на людину. Роль музичного виховання в історії педагогіки. Вислови давньогрецьких мислителів про музичне виховання громадян (Конфуцій, Платон, Аристотель). Погляди Й. Гете, Г. Ващенко, К. Стеценка, В. Сухомлинського, К. Ушинського, В. Верховинця щодо музичного мистецтва як одного із важливих засобів всебічно розвинутої особистості дитини, її моральної, емоційної і естетичної сфери. Дослідження сучасних науковців щодо сприятливого впливу музики на мозок людини. Практика вивчення наук через мистецтво. Зв'язок музики та математики (Піфагор, А. Ейнштейн). Вплив класичної музики на організм людини.

ТЕМА 2. Організація роботи з музичного виховання дітей у закладах дошкільної освіти.

Функції, мета, освітні завдання музичного виховання в ЗДО. Умови успішної музично-педагогічної роботи з дітьми дошкільного віку. Основні показники компетентності дошкільника у світі музики.

Програмно-методичне забезпечення процесу музичного виховання дошкільників. Зміст музично-педагогічної роботи в чинних програмах (Базовому компоненті дошкільної освіти, комплексних програмах, програмах та посібниках для роботи з дітьми, що мають особливі освітні потреби).

ТЕМА 3. Внесок українських композиторів у теорію і практику музичного виховання дітей.

Композиторська та педагогічна діяльність М. Лисенка, М. Леонтовича, К. Стеценка, Я. Степового, С. Воробкевича, В. Верховинця, Ф. Колеси, С. Людкевича, Л. Ревуцького. Сучасні українські композитори – дітям (Ж. Колодуб, Г. Сасько, М. Скорик, Е. Брилін, І. Кириліна та ін.).

ТЕМА 4. Умови для розвитку музичних здібностей дошкільників.

Розвиток музичних здібностей як запорука успішної музичної діяльності дітей, основа формування музично-естетичних смаків, інтересів, потреб. Спадковість (музичні династії), раннє навчання, музичне середовище як чинники успішного розвитку музичних здібностей. Визначення поняття здібностей (Б. Теплов). Основні музичні здібності (ладове чуття, музично-слухові уявлення, почуття ритму). Параметри та засоби діагностики музичних здібностей дітей дошкільного віку. Принципи розкриття природних музичних задатків дітей. Збагачення емоційного досвіду дитини засобами музики. Співпраця педагогів та батьків як умова ефективного освітнього процесу музичного виховання дітей.

ТЕМА 5. Вікові особливості музичного розвитку дітей дошкільного віку.

Вікові особливості музичного розвитку, показники музичної компетенції дітей дошкільного віку згідно вікової періодизації (немовлята – до одного року, ранній вік – від одного до трьох років, молодший дошкільний вік – від трьох до чотирьох років, середній дошкільний вік – від чотирьох до п'яти років, старший дошкільний вік – від п'яти до шести (семи) років).

РОЗДІЛ 2. Зарубіжні системи музичного виховання.

ТЕМА 1. Система музично-ритмічного виховання Є. Ж. Далькроза.

Єміль Жак-Далькроз – основоположник системи музично-ритмічного виховання, його вклад у методику музичного виховання. Єдність музики, слова і руху (ритмопластика) як основа методики Є. Ж. Далькроза. Педагогічні принципи музично-ритмічного виховання Є. Ж. Далькроза. Ритмічна гімнастика. Корекційний потенціал ритмічної гімнастики. Основні методи і прийоми розвитку чуття ритму і навичок виконання музично-ритмічних рухів. Відображення в рухах музичних образів у їх розвитку. Використання різних рухів з галузі фізкультури, гри-драматизації, танцю при слухання музики чи розучування пісні.

ТЕМА 2. Музична педагогіка К. Орфа.

Система комплексної музичної діяльності Карла Орфа. Елементарне музикування, використання елементарної музики – новаторство німецького

педагога і композитора. Поєднання руху, співу та гри на дитячих музичних інструментах як основа методики К. Орфа. Орф-педагогіка як особливий тип музичної (креативної) педагогіки. Дитяча творчість як головна ідея музично-педагогічної системи К. Орфа. Використання «озвучених жестів» (звуків тіла) як основний принцип роботи за системою К. Орфа. «Шульверк» – п'ятитомний посібник К. Орфа. Використання ідей К. Орфа в сучасних методиках (арт-терапія).

ТЕМА 3. Методика М. Монтесорі в аспекті музичного виховання.

Музичний розвиток дитини як складова педагогічної системи М. Монтесорі.

Уроки тиші, спеціальні вправи на виявлення зв'язку звуку та руху, дихальні вправи, вправи на розвиток звуковисотного, ритмічного відчуття, музичного слуху. Використання елементів системи К. Орфа (природних матеріалів як шумових інструментів). Підтвердження ефективності методики М. Монтесорі (приклад).

РОЗДІЛ 3. Методичні основи музичного виховання дошкільників.

ТЕМА 1. Види музичної діяльності дітей віку.

Види музичної діяльності як засоби розвитку музичних здібностей дітей. Основні види музичної діяльності дошкільників: сприймання та слухання музики як самостійний вид діяльності та як попередник і супутник іншим видам; співи; музично-ритмічні рухи; гра на дитячих музичних інструментах; музична творчість (у рухах і пластиці, пісенна, творче музикування). Особливості видів музичної діяльності, важливість комплексного використання всіх видів музичної діяльності.

Сприймання як психічний процес. Особливості сприймання музики дітьми різних вікових категорій. Часовий регламент слухання та сприйняття музики дітьми різного дошкільного віку. Особливості підбору репертуару для слухання музики. Правила слухання музики дітьми. Роль вступного слова педагога перед слуханням музики.

Слухання музики в різних видах діяльності. Основні педагогічні методи та прийоми під час слухання та аналізу музики дошкільниками (наочність та співтворчість).

Спів. Дитячий голос і особливості його розвитку. Анатомічні і фізіологічні особливості голосового апарату дітей. Охорона дитячого голосу. Співочий діапазон голосу дітей різних вікових категорій. Правила співу. Завдання та принципи навчання дітей співу. Особливості підбору пісенного репертуару для дошкільників. Вокально-хорові навички (дихання, звукоутворення, дикція, стрій, ансамбль). Аналіз пісні. Етапи розучування пісні з дошкільниками.

Музично-ритмічні рухи. Е. Жак-Далькроз – розробник системи музично-ритмічного виховання. Види музично-ритмічних рухів (вправи, танці, хороводи, музичні ігри; сюжетні та безсюжетні). Основні музично-ритмічні рухи. Використання музично-ритмічної діяльності в педагогічній системі К. Орфа. Мовленнєві та музично-рухові вправи за К. Орфом (декламація віршів або прози, казок під супровід «озвучених» жестів. Голосових звукових ефектів, ритмічного акомпанементу шумових музичних інструментів).

Гра на дитячих музичних інструментах. Роль інструментального музикування в розвитку музичної творчості дітей. Вікові особливості навчання дошкільників гри на музичних інструментах. Мета та завдання використання

музичних іграшок та музичних інструментів в процесі музичного виховання дошкільників. Класифікація, характеристика (струнні, духові, ударні, клавішно-язичкові, ударно-клавішні) та види (неозвучені, озвучені) музичних іграшок та інструментів. Правила зберігання та використання музичних інструментів. Традиційні музичні інструменти, їх види та розвиток вміння грати на них. Цікаві історії виникнення про музичні інструменти та способи виготовлення їх власноруч. Види нетрадиційних музичних інструментів, способи їх виготовлення та творчі форми роботи залучення дітей до гри на них (казки-мініатюри, оживлення казкового сюжету дотепним музикуванням тощо). Створення нетрадиційних оркестрів (горішкового, скляного, паперового тощо). Форми роботи з інструментального музикування. Функції вихователя.

ТЕМА 2. Методи музичного виховання дошкільників.

Музично-дидактичні ігри. Характеристика гри як особливого виду пізнавальної діяльності дітей дошкільного віку. Роль музично-дидактичних ігор у процесі музичного виховання дошкільників (призначення, форми реалізації, структура, класифікація, особливості використання з дітьми дошкільного віку різних вікових категорій). Інноваційні види музичних ігор.

Музичні пальчикові ігри. Вплив пальчикових ігор на організм дитини. Особливості використання та рекомендації щодо проведення музичних пальчикових ігор.

ТЕМА 3. Форми організації музичної діяльності дошкільників. Особливості участі вихователя в організації музичної діяльності дошкільників.

Загальна характеристика основних форм музичної діяльності в закладі дошкільної освіти.

Самостійна музична діяльність дітей. Використання музики у повсякденному житті як обов'язок педагога. Виховний і навчальний потенціал музичної казки. Слухання музики в аудіо запису. Музичне виховання в сім'ї. Значення сімейного виховання як важливого засобу музичного розвитку дітей. Ігри, розваги, ранкова гімнастика під музику, тематичні музичні ранки, бесіди-концерти, театральні постановки та спектаклі, хороводи, святкові ранки тощо як форми організації музичної діяльності дітей. *Музичні заняття.* *Музичні свята, розваги:* завдання, класифікація, форми, тематика, принципи побудови сценарію, етапи розроблення та особливості проведення, базисні компоненти. Співпраця вихователя, музичного керівника та батьків. Прилучення дітей до пізнання українських народних свят та розваг. Музично-дидактичні ігри як засіб формування музично-слухових уявлень дітей дошкільного віку. *Додаткові заняття за інтересами дітей, гуртки (студії).* *Організація розвивального середовища* (музичні куточки тощо). *Особливості участі вихователя* в організації музичної діяльності дошкільників (відповідно виду музичної діяльності).

РОЗДІЛ 4. Інноваційні технології в музичному вихованні дітей дошкільного віку.

ТЕМА 1. Здоров'язбережувальні технології.

Засоби оздоровчо-освітньої роботи з дітьми дошкільного віку. Дихальна гімнастика. Артикуляційна гімнастика. Оздоровчі та фонопедичні вправи. Вокалотерапія або «Цілющі звуки». Вокальна міміка. Ігровий масаж та масажні вправи. Пальчикові ігри. Мовленнєві ігри. Ритмопластика. Релаксаційні вправи та ігри. Алгоритм використання здоров'язберезувальних технологій на музичному занятті.

ТЕМА 2. Корекційні технології.

Логоритміка, її напрямки та роль у музичному вихованні дітей дошкільного віку. Види логоритмічної діяльності. Ритмічна гімнастика за системою Е.Жак-Далькроза для дітей з особливими освітніми потребами. Музика як обов'язковий компонент у системі логоритмічних занять. Вирішення неврологічних та психологічних проблем у дітей із загальним недорозвитком мовлення засобами логоритміки у процесі логопедичних занять. Особливості організації занять з логоритміки.

Арттерапія. Ритмодекламація. Психогімнастика.

Музикотерапія (історичні відомості про лікувальні властивості музики; її розповсюдження у країнах світу; основні форми, напрями, передумови, принципи, показання та протипоказання для використання музикотерапевтичної роботи в системі освіти з дітьми; значення в сучасній музичній терапії інтеграції музики із виражальними можливостями інших видів мистецтв. Фази музикотерапевтичних вправ. Особливості музично-оздоровчої роботи з дітьми.

Зміст програми оздоровчо-освітньої роботи з дітьми дошкільного віку «Веселкова музикотерапія».

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	Денна форма						Заочна форма					
	Усього	у тому числі					Усього	у тому числі				
л		п	лаб	інд	с.р.	л		п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Розділ 1. Психолого-педагогічні основи музичного виховання дошкільників												
<i>Тема 1.</i> Роль музики у вихованні особистості.	6	1	1			4	11	1				10
<i>Тема 2.</i> Організація роботи з музичного виховання дітей у закладах дошкільної освіти.	6	1	1			4	5					5
<i>Тема 3.</i> Внесок українських композиторів у теорію і практику музичного виховання дітей.	8		2			6	6		1			5
<i>Тема 4.</i> Умови для розвитку музичних здібностей дошкільників.	12	2	2	2		6	6	1				5
<i>Тема 5.</i> Вікові	10	2	2			6	6		1			5

особливості музичного розвитку дітей дошкільного віку.												
Разом за розділом 1.	42	6	8	2		26	34	2	2			30
Розділ 2. Зарубіжні системи музичного виховання												
<i>Тема 1.</i> Система музично-ритмічного виховання Є.Ж.Далькроза.	8	1	1			6	6		1			5
<i>Тема 2.</i> Музична педагогіка К. Орфа.	7		1			6	10					10
<i>Тема 3.</i> Методика М.Монтесорі.	7	1				6	6		1			5
Разом за розділом 2	22	2	2			18	22		2			20
Розділ 3. Методичні основи музичного виховання дошкільників.												
<i>Тема 1.</i> Види музичної діяльності дітей віку.	16	4	2	4		6	15	1	2	2		10
<i>Тема 2.</i> Методи музичного виховання дошкільників.	16	4	2	4		6	16	2	2	2		10
<i>Тема 3.</i> Форми організації музичної діяльності дошкільників. Особливості участі вихователя в організації музичної діяльності дошкільників.	8	2	2			4	11	1				10
Разом за розділом 3	40	10	6	8		16	42	4	4	4		30
Розділ 4. Інноваційні технології в музичному вихованні дітей дошкільного віку.												
<i>Тема 1.</i> Здоров'язбережувальні технології.	8	1	1			6	10					10
<i>Тема 2.</i> Корекційні технології.	8	1	1			6	12	2				10
Разом за розділом 4	16	2	2			12	22	2				20
Усього годин	120	20	18	10		72	120	8	8	4		100

4. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Роль музики у вихованні особистості.	1	
2.	Організація роботи з музичного виховання дітей у закладах дошкільної освіти.	1	
3.	Внесок українських композиторів у теорію і практику музичного виховання дітей.	2	1
4.	Умови для розвитку музичних здібностей дошкільників.	2	
5.	Вікові особливості музичного розвитку дітей дошкільного віку.	2	1
6.	Система музично-ритмічного виховання Є.Ж.Далькроза.	1	1

7.	Музична педагогіка К. Орфа.	1	
8.	Методика М.Монтесорі в аспекті музичного виховання дітей.		1
9.	Види музичної діяльності дітей віку.	2	2
10.	Методи музичного виховання дошкільників.	2	2
11.	Форми організації музичної діяльності дошкільників. Особливості участі вихователя в організації музичної діяльності дошкільників.	2	
12.	Здоров'язбережувальні технології в музичному вихованні дошкільників.	1	
13.	Корекційні технології в музичному вихованні дошкільників..	1	
УСЬОГО ГОДИН		18	8

5. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма навчання	Заочна форма навчання
1.	Умови для розвитку музичних здібностей дошкільників.	2	
2.	Види музичної діяльності дітей віку.	4	2
3.	Методи музичного виховання дошкільників.	4	2
УСЬОГО ГОДИН		10	4

6. Теми індивідуальних занять

Навчальним планом не передбачено

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна форма	заочна форма
1.	Самостійне опрацювання тем, підготовка до проміжного та підсумкового контролю	20	40
2.	Опрацювання лекційного матеріалу навчальної дисципліни, оформлення письмових завдань до аудиторних занять	10	10
3.	Розробки занять або ж їх фрагментів з використанням методів, прийомів роботи	20	30
4.	Виконання ІНДЗ	22	20
Всього:		72	100

8. Індивідуальні завдання

1. Провести теоретичне дослідження з наступним його представленням (презентацією) (до 15 хв.) на одну із запропонованих тем (на вибір згідно попереднього розподілу).

№	Орієнтовна тематика

1.	Основні принципи музичного виховання дітей згідно сучасних наукових поглядів про основи розвивального навчання в неперервній сфері освіти, розвиток у дітей музичних здібностей.
2.	Специфіка музики як мистецтва, її навчальні, розвивальні та виховні можливості.
3.	Види музичного мистецтва
4.	Психолого-педагогічні особливості музичного розвитку дітей дошкільного віку.
5.	Прогресивний характер поглядів на сутність музичного виховання видатних вчених, педагогів, музикознавців
6.	Розвиток музично-сенсорних здібностей дітей засобами спеціальних творчих завдань.
7.	Характеристика сучасних програм з музичного виховання дітей дошкільного віку
8.	Реалізація в сучасних програмах концепції музичного виховання дітей на основі української національної культури, фольклору.
9.	Музичні заняття – основна форма організації музичної діяльності дітей. Види музичних занять.
10.	Відмінність комплексного та інтегрованого музичних занять.
11.	Основні завдання музичних занять. Відповідність музичного репертуару естетичній та педагогічній меті заняття.
12.	Використання музики в побуті як обов'язок вихователя.
13.	Музичні свята, розваги: завдання, класифікація, форми, тематика, принципи побудови сценарію, етапи розроблення та особливості проведення, базисні компоненти.
14.	Специфіка співпраці вихователя, музичного керівника та батьків.
15.	Засоби прилучення дітей до пізнання українських народних свят та розваг.
16.	Особливості самостійної музичної діяльності дітей дошкільного віку.
17.	Організація розвивального середовища в умовах ЗДО.
18.	Функції вихователя в організації музичної діяльності дітей.
19.	Організаційні та психологічні аспекти співпраці вихователя, музичного керівника, батьків у процесі музичного виховання дітей дошкільного віку.
20.	Різновиди музичної діяльності: сприйняття та слухання музики; виконавство та творчість в співах, музично-ритмічних рухах та грі на музичних інструментах.
21.	Особливості видів музичної діяльності, специфічний вплив на музичний розвиток дітей та важливість комплексного використання всіх видів музичної діяльності.
22.	Слухання музики на музичних заняттях, розвагах, святах, співпраця з батьками у домашньому слуханні музики.
23.	Використання класичної музики в різних формах роботи, зокрема у формі казки-концерту.
24.	Креативний підхід до ознайомлення дітей з біографіями композиторів.
25.	Музично-ритмічні рухи. Розвиток відчуття ритму засобами ігрових технологій.
26.	Цікаві історії виникнення про музичні інструменти.
27.	Творчі форми роботи залучення дітей до гри на нетрадиційних музичних інструментах.
28.	Музичні вправи з оркестрового музикування.
29.	Види музичних ігор (пальчикові, музично-дидактичні, музично-рухливі, музично-хороводні, музично-народні, інтерактивні та ін.).
30.	Інноваційні види музичних ігор (музичні ігри Тетяни Боровик, активне сприймання музики або «Хор рук», ігри зі звуками Вільгельма Келлера, комунікативні ігри Миколи Шутя, ігри-анімації, ігри-настрої, ігри-портрети, музикознавчі та експериментальні

	музичні ігри).
31.	Графічна партитура.
32.	Виявлення обдарованих дітей та специфіка роботи з ними в умовах ЗДО.
33.	Сучасні підходи до музично-театралізованої діяльності згідно змісту програм з музичного виховання дітей дошкільного віку.
34.	Історичний огляд розвитку музично-театралізованої діяльності в музичному вихованні дітей.
35.	Форми роботи для навчання дітей правил поведінки в театрі.
36.	Ознайомлення дітей з основними театральними професіями. Способи заохочення дітей відвідувати театр.
37.	Види театралізованих розваг з дітьми дошкільного віку.
38.	Діагностика рівня музичних, артистичних та творчих здібностей дітей.
39.	Зарубіжні системи музичного виховання, використання їх методик у вітчизняній музичній педагогіці.
40.	Форми роботи з дітьми дошкільного віку над розвитком ритмічного відчуття за системою Карла Орфа (елементарне музикування).
41.	Вальдорфська педагогіка про важливість музично-ритмічного виховання дітей.
42.	Єміль Жак-Далькроз – основоположник системи музично-ритмічного виховання, його вклад у методику музичного виховання. Специфіка педагогічних ідей Є. Ж. Далькроза.
43.	Використання методики Є.Далькроза в галузі фізкультури, гри-драматизації, танцю при слуханні музики чи розучування пісні з дітьми дошкільного віку.
44.	Методика М.Монтесорі та її втілення в сучасній дошкільній освіті в аспекті музичного виховання.
45.	Використання методики Шінічі Сузукі (Японія) у процесі музичного виховання дітей дошкільного віку.
46.	Вплив музики на емоційну, вегетативну нервову та моторну системи дитини.
47.	Музика як обов'язковий компонент у системі логоритмічних занять.
48.	Вплив ритмічної гімнастики за системою Е.Жак-Далькроза на дітей з особливими освітніми потребами.
49.	Вирішення неврологічних та психологічних проблем у дітей із загальним недорозвитком мовлення засобами логоритміки у процесі логопедичних занять.
50.	Особливості організації занять з логоритміки. Види логоритмічної діяльності.
51.	Музикотерапія як один із ефективних шляхів гармонізації внутрішнього світу дитини.
52.	Використання гедоністичного підходу на музичних заняттях.
53.	Характеристика сугестивних (медитація, афірмація, музична релаксація) та катарсичного музикотерапевтичних методів.
54.	Арт-терапія як засіб самовираження дітей дошкільного віку.
55.	Музична казкотерапія у вихованні гармонійної особистості.
56.	Формування креативної особистості засобами музичного виховання
57.	Ознайомлення дітей з музичними термінами за допомогою казки
58.	Ейдетика у вивченні текстів пісень та нотної грамоти
59.	Розвиток креативних здібностей дітей під час самостійної музичної гри.

9. Методи та технології навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає використання різноманітних методів та технологій викладання і навчання.

- *словесні методи* (лекція, розповідь, пояснення, бесіда, навчальна дискусія, диспут, консультація, співбесіда тощо);
- *практичні методи* (лабораторні та практичні заняття, графічні роботи тощо);
- *наочні методи* (ілюстрування, демонстрування, комп'ютерна презентація тощо);
- *робота з навчально-методичною літературою, науковими джерелами і електронними ресурсами* (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- *відеометод* у сполученні з новітніми інформаційними технологіями та комп'ютерними засобами навчання (дистанційні);
- *методи організації самостійної роботи* (розв'язання творчих завдань, виконання проектів, індивідуальних і творчих завдань тощо);
- *за логікою навчального процесу* (індуктивні, дедуктивні, метод аналогій, аналітичні і синтетичні);
 - *за характером пізнавальної діяльності* (*пояснювально-ілюстративний*: повідомлення інформації з використанням різних засобів з подальшим усвідомленням такої інформації та її фіксацією у пам'яті студентів. Найчастіше метод реалізується на лекціях у формі розповіді чи пояснення складного теоретичного та (або) великого за обсягом навчального матеріалу тощо; *репродуктивний*: відтворення і повторення способу діяльності за сформованим динамічним стереотипом дій. Метод є корисним для засвоєння основних понять; *проблемно-пошуковий, евристичний*: спрямований на залучення студентів до самостійного розв'язання пізнавального завдання. При цьому студенти опановують різні способи пошуку інформації, формують переконаність в істинності нових знань, аналізують достовірність отриманих результатів та можливі помилки та труднощі; *проблемного викладу навчального матеріалу*: передбачає створення проблемних ситуацій, надання допомоги студентам у їхньому аналізі з подальшим спільним розв'язанням поставлених завдань. Під час вивчення навчальної дисципліни викладач формує у студентів зразки наукового пізнання та вирішення проблемної ситуації);
- *інтерактивні та активізації навчання*, з використанням новітніх мультимедійних та комп'ютерних технологій (групове навчання, мозковий штурм, робота в парах);
- *індивідуальна науково-дослідна робота тощо.*

При викладанні навчальної дисципліни використовуються різноманітні *технології* навчання - як традиційні, так і сучасні (особистісно-орієнтовані, інформаційно-комунікаційні тощо). При цьому навчання є студентсько-центрованим та здійснюється через активну практичну діяльність. Зокрема, для

активізації освітнього процесу передбачено застосування проблемних лекцій, ділових ігор, занять-дискусій тощо.

Лекції органічно поєднуються не лише з практичними заняттями, а й із самостійною роботою, яка полягає в самостійному опрацюванні теоретичного матеріалу, підготовці до практичних занять, пошуку необхідної інформації, підборі та огляді літературних джерел за заданою тематикою, виконанні індивідуальних завдань тощо.

10. Критерії та методи оцінювання

Методи оцінювання: увесь перелік письмових, усних та практичних тестів та завдань, проектів, презентацій тощо, які використовуються для оцінювання успішності особи, яка навчається, і визнання досягнення результатів навчання освітнього компонента.

Поточний контроль проводиться на усіх видах аудиторних занять (лекції, практичні, індивідуальні, лабораторні заняття), а також оцінюється самостійна робота, у тому числі й індивідуальні завдання, з кожної теми.

Поточний контроль на усіх видах аудиторних занять реалізується такими методами: усного і письмового опитування, захисту лабораторних робіт, виступів на практичних заняттях, підготовка та демонстрація презентацій тощо, проведення контрольних робіт, колоквиумів на інше.

Поточний контроль виконання самостійної роботи, в тому числі й індивідуальних завдань, здійснюється за усіма темами.

Форми здійснення поточного контролю та кількість балів за кожну форму визначаються викладачем (наприклад, усна відповідь на теоретичне питання 1-5 б.)

Методи підсумкового оцінювання: усний, письмовий, тестовий залік, екзамен.

Підсумкова (загальна) оцінка з навчальної дисципліни є сумою рейтингових оцінок (балів), одержаних за окремі оцінювані форми навчальної діяльності: поточне та підсумкове оцінювання рівня засвоєння теоретичного матеріалу під час аудиторних занять та самостійної роботи (модульний контроль); оцінка (бали) за виконання лабораторних досліджень; оцінка (бали) за практичну діяльність; оцінка за ІНДЗ; оцінка (бали) за участь у наукових конференціях, олімпіадах, підготовку наукових публікацій тощо. Здобувачам вищої освіти після аудиторних занять надається право підвищувати свій рейтинг під час складання екзаменів та заліків (підсумкового контролю) за графіком екзаменаційної сесії.

На підсумковий (семестровий) контроль - залік, екзамен – рішенням кафедри відводиться від 20 до 30 балів.

Результат освітньої діяльності здобувача вищої освіти оцінюється згідно з Критеріями оцінювання знань і вмінь студентів Вінницького державного

педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського за такими рівнями і критеріями:

Оцінка за шкалами ECTS, столбцевою, розширеною	Критерії оцінювання	Рівень досягнень студента
<p>А 90-100 балів ВІДМІННО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні; комплексом знань та вмінь, який характеризується системністю. Застосування знань здійснюється на основі самостійного цілеутворення, побудови власних програм діяльності.</p> <p>Студент проявляє нешаблонність мислення у виборі і використанні елементів комплексу знань, здатний самостійно і творчо використовувати набуті уміння відповідно до варіативних ситуацій навчання.</p> <p>Студент спроможний самостійно формулювати узагальнення та висновки, нові задачі, розв'язувати нестандартні задачі, ситуації. Навчально-пізнавальна активність обумовлена пізнавальними інтересами, мотивами саморозвитку і професійного становлення.</p> <p>Студент проявляє інтерес до актуальних проблем відповідного освітнього компонента, може під керівництвом викладача вибрати предмет наукового дослідження, проводити самостійну науково-дослідну роботу.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>В 80-89 балів ДУЖЕ ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на поглибленому рівні.</p> <p>Студент володіє комплексом знань та вмінь, який є частково-впорядкованим. У процесі застосування знань студент спроможний вибрати необхідний елемент комплексу знань та вмінь.</p> <p>Застосування знань та вмінь здійснюється як у стандартних ситуаціях, так і при незначних варіаціях умов на основі використання загальних рекомендацій. Відбувається перенесення сформованих умінь або їх комплексів на розв'язування незнайомих задач, ситуацій.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється пізнавальними інтересами, продукт діяльності оцінюється як професійно значущий.</p>	<p>ВИСОКИЙ</p>
<p>С 75-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на підвищеному рівні, може усвідомлено застосовувати знання та вміння для висвітлення суті питання. Комплекс знань частково-структурований. Знання застосовуються переважно у знайомих ситуаціях.</p> <p>Студент усвідомлює особливості навчальних задач, ситуацій тощо. Пошук способів їх розв'язання здійснюється за зразком.</p> <p>Студент спроможний аргументувати застосування певної методичної дії у ході розв'язування задач, ситуацій тощо.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність стимулюється мотивами професійного становлення і пізнавальними інтересами.</p>	<p>ДОСТАТНИЙ</p>
<p>Д 60-79 балів ДОБРЕ</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на середньому рівні, може проілюструвати власними прикладами відповідь на питання, частково усвідомлює специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо, має знання про способи розв'язування типових задач, ситуацій тощо. Однак процес самостійного розв'язування задач, ситуацій тощо потребує опори на зразок.</p> <p>Навчально-пізнавальна активність студентів є ситуативно-евристичною. Домінують мотиви обов'язку та особистого успіху. Використання засобів саморозвитку та самопізнання відбувається не усвідомлено.</p>	<p>ЗАДОВІЛЬНИЙ</p>
<p>Е 50-59 балів ДОСТАТНЬО</p>	<p>Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компоненту на середньому рівні. Має уявлення про специфіку навчальних та прикладних задач, ситуацій тощо. Виконання дій при роз'ясненні задач, ситуацій частково усвідомлюється, здійснюється частково правильно.</p>	<p>НИЗЬКИЙ</p>

Fx 35-49 балів НЕЗАДОВІЛЬНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст основних розділів. Виконання окремих дій відбувається не усвідомлено, однак переважно правильно, навчально-пізнавальна активність мотивується ситуативно-прагматичним інтересом.	НЕЗАДОВІЛЬНО
F 0-34 балів НЕПРИЙНЯТНО	Студент володіє понятійним і фактичним апаратом освітнього компонента на елементарному рівні, має уявлення про зміст окремих розділів. Виконання окремих методичних дій відбувається несвідомо, у більшості неправильно, навчально-пізнавальна активність проявляється лише у ситуаціях зовнішнього примусу.	

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне оцінювання та самостійна робота				Підсумковий контроль (залік)	Сума
P1	P2	P3	P4	20	
T1-T5	T1-T3	T1-T3	T1-T2		100
25	15	30	10		

Шкала оцінювання: сто балова, ECTS, розширена

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за розширеною шкалою
		<i>Для екзамену, заліку, курсової роботи, практики</i>
90-100	A	ВІДМІННО
80-89	B	ДУЖЕ ДОБРЕ
75-79	C	ДОБРЕ
60-74	D	ЗАДОВІЛЬНО
50-59	E	ДОСТАТНЬО
35-49	FX	НЕЗАДОВІЛЬНО З МОЖЛИВІСТЮ ПОВТОРНОГО СКЛАДАННЯ
1-34	F	НЕПРИЙНЯТНО З ОБОВ'ЯЗКОВИМ ПОВТОРНИМ ВИВЧЕННЯМ ДИСЦИПЛІНИ

12. Методичне забезпечення

Методичні вказівки; навчально-методичний кейс; матеріали для організації самостійної роботи студентів; електронна бібліотека підручників та посібників різних авторів для використання студентами в процесі вивчення навчальної дисципліни; відеотека; посібники та статті з проблем музичного виховання дошкільників:

1. Газіна І. О. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки "Дошкільна освіта", вихователів дошкільних навчальних закладів та батьків / І. О. Газіна. – Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2015. – 196 с.
2. Лісовська Т.А. Музичне виховання дітей дошкільного віку / Т. А. Лісовська. – Навчально-методичний посібник. – Миколаїв: Вид.-ць Прокопчук Т. Ю., 2014. – 342с.
3. Новгородська Ю. Г. Методика музичного виховання дошкільників. Тексти лекцій : навч. посіб. / Ю. Г. Новгородська. – Ніжин, Вид-во НДУ ім. Миколи Гоголя, 2008. – 128 с.
4. Теорія та методика музичного виховання дітей дошкільного віку : навч. посіб. / С. І. Матвієнко. – Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2017. – 297 с.

14. Рекомендована література

Основна

1. Базовий компонент дошкільної освіти (нова редакція) // Дошкільне виховання. – 2012. – № 7. – С. 4-19.
2. Газіна І. О. Методика музичного виховання дітей дошкільного віку навч.-метод. посіб. для студентів напряму підготовки "Дошкільна освіта", вихователів дошкільних навчальних закладів та батьків / І. О. Газіна. – Кам'янець-Подільський: Аксіома, 2015. – 196 с.
3. Дитина : освітня програма для дітей від двох до семи років / Г. В. Беленька , Е. В. Белкіна, О. Л. Богініч та ін., 2016. – 304 с.
4. Дитина в дошкільні роки : комплексна освітня програма / автор. колектив ; наук. керівник К. Л. Крутій. – Запоріжжя : ТОВ "ЛПКС" ЛТД, 2016. – 160 с.
5. Методичні рекомендації до Освітньої програми для дітей від 2 до 7 років "Дитина" / Г. В. Біленька, О. Л. Богініч, В. М. Вертугіна [та ін.]. – 4-є вид. – К. : Бізнес-Логіка, 2016. – 400 с.
6. Музика розвиває, виховує, оздоровлює: навч.-метод. посіб. / Світлана Нечай. – К.: Світоч, 2012. – 144 с.
7. Музичне виховання у дошкільному навчальному закладі: збірник методичних матеріалів / Упор. І.А. Романюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2008. – 104 с.
8. Новикова Г.П. Музичне виховання дошкільнят [Текст]: посібник для працівників дошкільних навчальних закладів / Г.Н. Новикова. – К.: Музична Україна, 2000. – 202 с.
9. Розвиток дошкільнят в музично-руховій діяльності: Навч.-метод. Л.Галіцина, 2006. – 128 с.
10. Романюк І. А. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: Навчально-методичний посібник // І. А. Романюк. Тернопіль: Мандрівець. 2014. – 280 с.
11. Слухання музики в дитячому садку. Нотна хрестоматія / Укл. Л. Ю.Судина. – Х.: Вид група «Основа», 2012. – 120 с. (Серія «ДНЗ. Музика»).
12. Сорока Т.В. Музичне виховання дітей переддошкільного віку. – Запоріжжя: ЛПКС ЛТД, 2002. – 84 с.

13. Степанова Т., Лісовська Т. Індивідуально-диференційований підхід до музичного виховання дітей старшого дошкільного віку/Т.Степанова, Т.Лісовська. – К.: Слово, 2012. – 256 с.
14. Улюкаєва І. Г. Педагогічна діяльність та ідеї Марії Монтессорі / І. Г. Улюкаєва // Історія дошкільної педагогіки: підручник. – Київ: Слово, 2016. – С. 145-162.
15. Черкасов В.Ф. Теорія і методика музичної освіти [Текст] / В.Ф. Черкасов – Кіровоград: РВВ КДПУ ім. В. Винниченка, 2014. – 528 с.
16. Шаповал О. Упровадження концепції «елементарного музикування» Карла Орфа у систему музичного виховання дошкільників / О. Шаповал// Вихователь-методист дошкільного закладу. – 2010. – с. 57-66.

Додаткова

1. Вільчковський Е., Денисенко Н., Шевченко Ю. Інтеграція рухів і музики у фізичному розвитку дітей старшого дошкільного віку. – Тернопіль: Мандрівець, 2011. – 128 с.
2. Вовк Т. Патріотичне виховання дошкільників на музичних заняттях / Т. Вовк // Музичний керівник. – 2015. – №3. – С. 4.
3. Войтко Т.О. Музичний розвиток у системі М. Монтессорі / Т. О. Войтко // Мистецтво та освіта. – 2019. – № 1 (91). – С. 15-18.
4. Вотаманюк Т. Роль родини в музичному вихованні дітей / Т. Вотаманюк // Палітра педагога. – 2009. – №3. – С. 26-31.
5. Гелунова А., Чиркіна В. У світі музики. Розробки занять для дітей 4-6 років/ А. Гелунова, В.Чиркіна . – Х.: Основа, 2009. – 332 с.
6. Капелюхівська А.О. Розвиток вокально-хорових здібностей дітей дошкільного віку / Укл. А.О.Капелюхівська – Кам'янець-Подільський: Вид-во , 2017. – 54 с.
7. Каспрук І. Свята і розваги в дошкільному навчальному закладі: методичний посібник/ І. Каспрук.-Львів: «Растр-7», 2015.- 100с.
8. Катрук А. Формування творчих здібностей дітей за допомогою музично-ритмічних рухів / А. Катрук // Музичний керівник. – 2015. – №4. – С. 4.
9. Кондратець І. Умови для розвитку музичних здібностей дошкільників / Інна Кондратець – Музичний керівник. – 2016. – № 2. – С. 4-7.
10. Левчук Я. Українські народні дитячі інструменти: гра музикою чи музикування грою / Я. Левчук // Музичний керівник. – 2013. – № 3. – С. 4.
11. Науменко Т. Музичне виховання дошкільників засобами українського фольклору. АПН України, інститут педагогіки. – К., 2008. – 115 с.
12. Орф К. Система детского музыкального воспитания / К. Орф. – М.: 1971. – 238 с.
13. Реброва Н. Пісні – забави на музичних заняттях з молодшими дошкільниками /Н. Реброва // Музичний керівник. – 2-12. – №8. – С. 18-21.
14. Романюк І. Музичний куточок в дошкільному навчальному закладі / І. Романюк // Музичний керівник. – 2013. – №7. – С. 27-32.
15. Романюк І.А. Музичне виховання. Організація роботи у дошкільному навчальному закладі: навчально-методичний посібник / І.А. Романюк. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 280 с.

16. Салій С. Українські композитори та їх внесок у музично-естетичне виховання учнів загальноосвітньої школи / С.Салій, В.Салій // Молодь і ринок № 9 (128), 2015. – С. 73-77.
17. Самбор Л. Музично-дидактичні ігри на музичних заняттях / Л. Самбор // Музичний керівник. – 2014. – №11. – С. 4-10.
18. Семизорова В.В. Використання системи «елементарного музикування» Карла Орфа в освітньому процесі дошкільного навчального закладу /В.В. Семизорова, І.Я. Шараєвська, Н.В. Степаненко. – Тернопіль: Мандрівець, 2014. – 68 с.
19. Суховерська О. Рухливі забави та ігри: З мелодіями й примовками. – Львів: Свічадо, 2007. – 124 с.
20. Шевчук А. Сучасні підходи до організації музичної діяльності дітей: методичні рекомендації / А. Шевчук // Дошкільне виховання. – 2000. – №2, №3 – С. 6-7.
21. Шуть М. Музичне оформлення дитячого свята / М. Шуть // Музичний керівник. – 2013. – №7. – С. 4-9.

13. Інформаційні ресурси

1. Базовий компонент дошкільної освіти в Україні. – К. : 2012. – 69с. – <http://www.mon.gov.ua/ua/activity/education/56/690/bazovij-komponent-doshkilnoj-osviti-v-ukrajini/>
2. Гогоберидзе А. Г. Теория и методика музыкального воспитания детей дошкольного возраста. – <http://www.pedlib.ru/Books/2/0160/20160-175.shtml>
3. Диагностика музыкальных творческих способностей детей. – <http://www.domisolka.nm.ru/diagnostika/tvorchestvo.html>
4. Диагностика уровня музыкального и психомоторного развития ребенка на музыкальных занятиях в средней группе (по методике А.И. Бурениной). – <http://www.domisolka.nm.ru/diagnostika/burenina.html>
5. Диагностика музыкальных способностей детей (по К. В. Тарасовой). – <http://www.domisolka.nm.ru/diagnostika/tarasova.html>
6. Закон України «Про дошкільну освіту». <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2628-14>
7. Кабалевский Д. Б. Про трех китов и про многое другое. М.: 1972. – <http://www.e-reading-lib.com/book.php?book=101924>
8. Лист МОН України "Щодо організації роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах", № 1/9-454 від 02.09.2016 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://osvita.kr-admin.gov.ua>.
9. Науменко С. І. Музично-естетичне виховання дошкільників / С. І. Науменко. — К.: «Магістр-S», 1996. — 96 с. – <http://ua.convdocs.org/docs/index-79296.html>
10. Програма розвитку дітей старшого дошкільного віку «Впевнений старт». – Тернопіль: Мандрівець, 2012. – 104 с. – <http://www.mon.gov.ua/images/files/doshkilna-crednya/doshkilna/progr-rozv/1.pdf>
11. Про організацію роботи з музичного виховання дітей у дошкільних навчальних закладах (лист Міністерства освіти і науки України від 02.09.2016 № 1/9-454) <https://www.pedrada.com.ua/article/194-qqq-16-m9-07-09-2016-organzovumo-robotu-z-muzichnogo-vihovannya-dtey-doshklnogo-vku>

12. Радынова О.П. Слушаем музыку. М.: Просвещение, 1990. – 160с. – <http://bibliofond.ru/view.aspx?id=564972#1>
13. Ребёнок, которого учат музыке – <https://tatzilbert.ru>